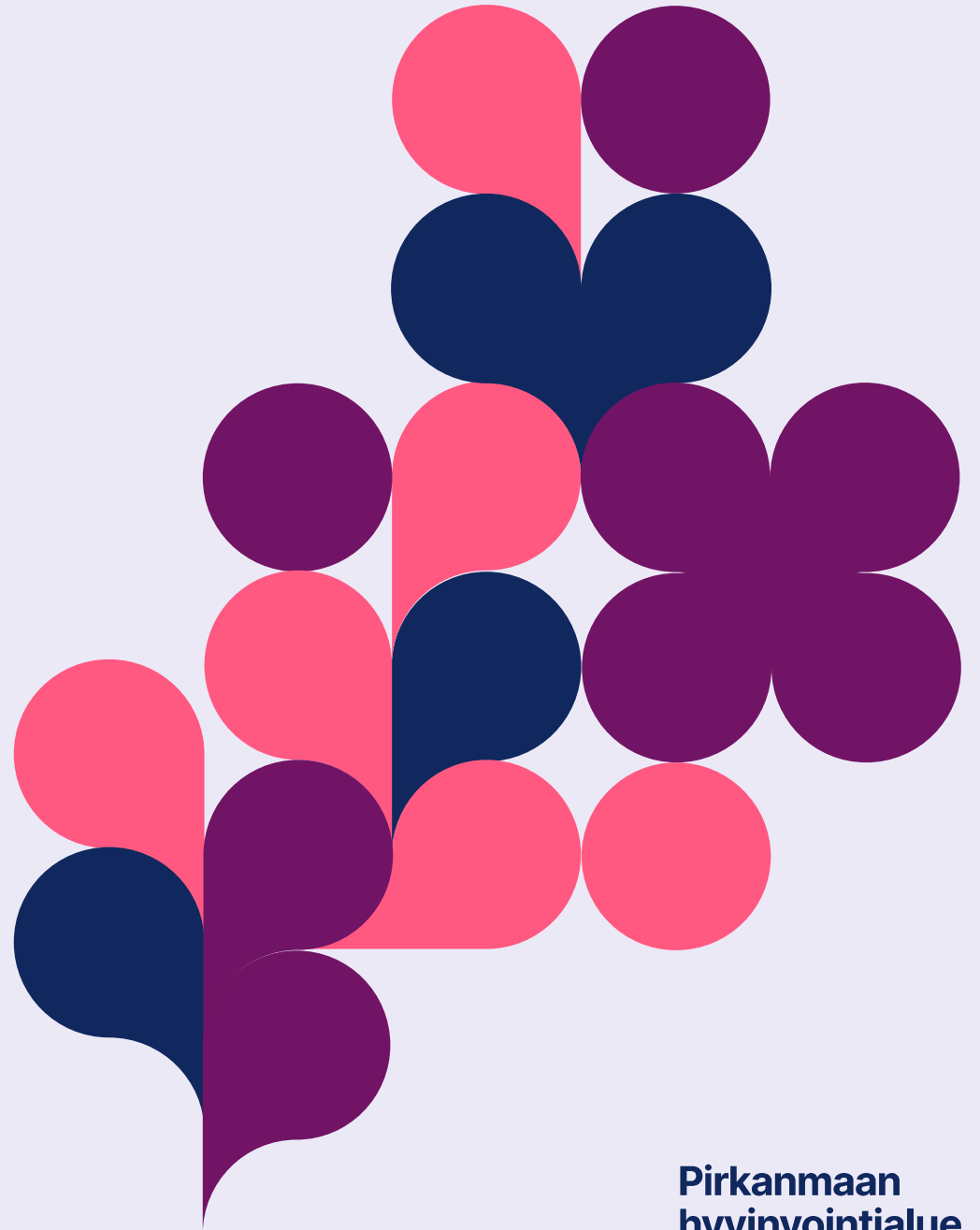

Pirkanmaan Hoppu- hanke: Yhteenvedo 2. RRP- hakukierroksesta

- Tausta
- Kohderyhmät
- Tavoitteet
- Toimenpiteet

**Euroopan unionin
rahoittama**

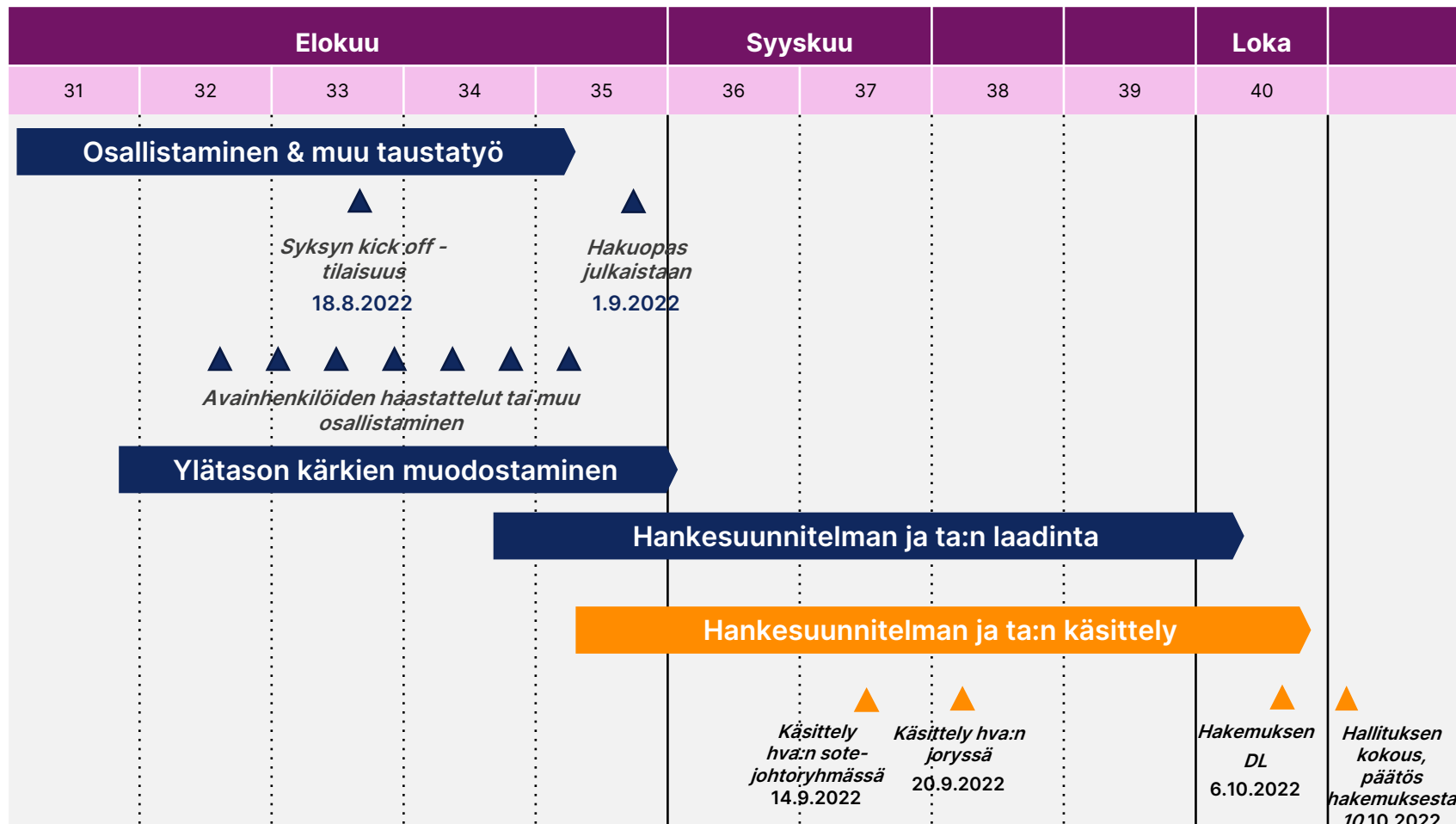

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Syksyn RRP-haussa hyvinvointialueet hakevat STM:ltä rahoitusta kestävän kasvun ohjelmasta vuoden 2022 hankkeen jatkolle vuosille 2023-2025

- RRP-rahoituksen toisessa haussa **hakijana on hyvinvointialue**, ja sen tarkoitus on **jatkaa vuonna 2022 aloitettua hanketta**
- Hankkeiden **aikataulu pääosin 2023-2025** (osa 2023-2024), ja avustussumma vahvistetaan kullekin vuodelle erikseen
- **Haettava summa kokonaisuudessaan 255,6 M€**, josta Pilariin 3 kohdistuu 6,9 M€ ja Pilariin 248,7 M€
- **Hakuaika on 1.9.-6.10.2022**; avustuspäätökset joulukuun mennessä
- Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että hankesuunnitelmassa **ei ole päällekkäisiä toimenpiteitä muiden valtionavustusten kanssa**
- Hakuopas ja dokumentit on julkaistu STM:n sivuilla 1.9.2022: [Toinen valtionavustushaku - Sosiaali- ja terveysministeriö \(stm.fi\)](#)

Syksyn hankesuunnitelman laatimisen aikataulu on tiukka; 2. hakukierroksen määräaika on 6.10.

Hyödynnettävät tausta-aineistot mm.

- Hyvinvointialuestrategian valmistelumateriaali
- Pirkanmaan järjestämissuunnitelma 2020-2025
- HVA-valmistelussa ja Tulevaisuuden sotekeskus-hankkeissa nousseet kehitysaihiot
- Hoito- ja palveluvelka-analyysi
- Toiminta- ja taloussuunnitelma
- RRP-alkuperäinen hankesuunnitelma ja v. 2022 toimenpiteissä nousevat havainnot
- THL:n arviointikertomus

Huomioitava:

Suunnitelma luodaan ohjaamaan hyvinvointialueen seuraavan kolmen vuoden kehittämistä varsin tiukalla aikataululla tilanteessa, jossa johtavat viranhaltijat ovat vasta sitoutuneet rooliinsa. Keskeistä on kytkeä hyvinvointialuestrategiaan.

Rahoitusta on saatavilla yhteensä 255,6 m€ kolmelle vuodelle; Pirkanmaan hyvinvointialue hakee avustusta 31,6 M€

Rahoitusta on saatavilla pilareihin 3 ja 4 yhteensä 255,6 m€ vuosille 2023-2025

Pilari 3		Pilari 4			
		Inv. 1	Inv. 2	Inv. 3	Inv. 4
Jaettava rahoitus	Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestävän kasvun vauhdittamiseksi	Edistetään hoitotakuun toteutumista sekä puretaan korona-virustilanteen aiheuttamaa sote:n hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa	Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista	Vahvistetaan sote:n kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuus-perusteista ohjausta	Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot
	Mielenterveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä	148,5 M€	25 M€	17,2 M€	58 M€
Pirkanmaalle haettava avustus	0,4 M€	11,2 M€	1,6 M€	4,1 M€ ²	14,3 M€
	<i>Rahoitus ohjataan kokonaisuudessaan STM:n valmisteluun, ei avustushakua hyvinvointialueille</i>				

1) Työkykyohjelma 4,5 M€ ja IPS 2,4 M€

2) Vaikuttavuuskeskuksen pilotin rahoituksesta (2 M€) osa kohdentuu osatoteuttajille

RRP-haun sisällöt linjataan Pirkanmaan strategisiin kärkiteemoihin, joita niiden tulee ensisijaisesti toteuttaa, STM:n asettamien tavoitteiden rinnalla

Strategiset kärkiteemat

1

Tärkeintä ihminen

2

Yhdenvertaiset ja vaikuttavat palvelut

3

Hyvinvoivat työntekijät

4

Yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue

Strategiset painopisteet

- Ansaitsemme asukkaiden ja yhteisöjen luottamuksen
- Tavoittemme on erinomainen asiakaskokemus
- Aukkaat ja henkilöstö osallistuvat palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen
- Turvallisuus on meidän jokaisen asia

- Palvelutoimintamme perustuu tarpeeseen, näyttöön ja tutkittuun tietoon
- Vahvistamme monikanavaisia, moniammatillisia ja integroituja palveluprosesseja
- Hyödynnämme monituottajuutta ja monimuotoisuutta palveluissa
- Rakennamme asukkaita palvelevan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyön kuntien ja yhteisöjen kanssa

- Olemme vahva ja vetovoimainen työyhteisö ja arvostettu hyvinvointialue työntekijöidemme keskuudessa
- Luomme luottamuksen ilmapiiriin ja valmentavan johtamisen kulttuuriin
- Tuemme ja kannustamme henkilös töämme kehittymään osaajina
- Pidämme huolta henkilökunnan työssä jaksamisesta ja työhyvinvoinnista

- Rakennamme toimivan hyvinvointialueen ja luomme yhdessä hyvinvointialueen toimintakulttuurin ja uuden johtamismallin
- Vahvistamme kokeilemisen ja vertaiskehittämisen kulttuuria
- Olemme arvostettu yhteistyökumppani, omistaja ja aktiivinen verkostoituja
- Olemme edelläkävijä kansallisen ja kansainvälisen tason kysymyksissä

Hankkeen keskeisimpiä kohderyhmiä ovat asukkaat, joilla on tuen tarpeita usealla eri palvelualueella tai vaara jäädä palvelujen ulkopuolelle

- RRP-rahoituksen saaminen edellyttää, että Investoinnissa 1 määritellään vähintään kaksi, mutta enintään neljä haavoittuvaa tai heikossa asemassa oleva kohderyhmää, joihin investoinnin toimenpiteet kohdistuvat
- Vähintään yhden toimenpiteistä tulee kohdistua nuoriin tai nuoriin aikuisiin, joilla on tunnistettuja tai vielä tunnistamattomia päihde- tai mielenterveyshäiriöitä
- Valitut kohderyhmät perustuvat hankkeessa Pirkanmaalla v. 2022 toteutettuun (toteutus osin vielä käynnissä) hoito- ja palveluvelka-analyysiin

Hankkeen ensisijaiset kohderyhmät Pirkanmaalla hankekaudella 2023-2025:

Mielenterveys- tai päihdehäiriöistä kärsivät henkilöt nuorten, nuorten aikuisten ja aikuisten ikäryhmissä

- Esim. masennusoireista kärsivät nuoret ja 18-25-vuotiaat, jossa ikäluokkia, jotka koronan aikana etäopiskelussa (nykyinen palvelujärjestelmä ja toimintatavat eivät vastaa heidän tarpeisiinsa). Käsittää pakollisen kohderyhmän ”nuoret tai nuoret aikuiset, joilla on tunnistettuja tai vielä tunnistamattomia päihde- tai mielenterveyshäiriöitä”

Moninaisen tuen tarpeessa olevat palvelun käyttäjät, joiden hoito- ja palveluvelka on lisääntynyt koronan takia tai ovat haavoittuvimpia koronasta huolimatta

- Esim. pitkäaikais- ja/tai monisairaat, joilla on hoitamatta jääneitä sairauksia, tai muutoin paljon palveluita käyttävät

Ikääntyneet, joilla on todettua tai piilossa olevaa fyysiseen, psyykkiseen tai sosiaaliseen toimintakykyyn liittyvää tuen, hoidon tai kuntoutuksen tarvetta

- Esim. yksin kotiin jääneet ikääntyneet, joiden sosiaalinen tukiverkko on niukka. Huom. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvueluista, uudistus voimaan 1.1.2023.

Pilarissa 3 tavoitteena on IPS-kehittämishankkeen laajentaminen Pirkanmaan alueelle

Osakokonaisuus 1

Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestäväen kasvun vauhdittamiseksi

- IPS-sijoita ja valmenna kehittämishankkeen laajentaminen (IPS-toimintamallin käyttö valtakunnallisella tasolla, IPS-työhönvalmennus)
 - Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen
 - Tuetun työllistymisen menetelmät
 - Sosiaali- ja terveyskeskukseen monialaiset matalan kynnyksen palvelut liittyen työkyvyn tukeen
 - Työkyvyn tuen palvelukokonaisuus ja hyödyntäminen ammattilaisten näkökulmasta

Pilari 3 yhteensä: 0,4 M€ (sis. hankehallinnon)

Osakokonaisuus 2

Mielenterveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä

- Mielenterveyttä ja työkykyä tukevien keinojen ja menetelmien käyttö
- Työkyvyn tukemiseen liittyvän tiedon ja menetelmien löytämisen helpottamiseksi digitaalinen alusta
- Tuodaan työpaikkojen ja työterveyshuoltojen käyttöön toimivia keinoja ja menetelmiä (erityisesti nuorille työntekijöille sekä koronasta eniten kärsineille ammattialoille)

Rahoitus ohjataan kokonaisuudessaan STM:n valmisteluun, ei avustushakua hyvinvointialueille

Pilarin 4 Investoinnissa 1 kehitetään heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien kohderyhmien palveluketjuja ja –kokonaisuuksia ja Investoinnissa 2 vahvistetaan ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista

Investointi I	Investointi II
<p>Kaikkiin kohderyhmiin kohdentuvat toimenpiteet (3,9 M€)</p> <ul style="list-style-type: none">• Saatavuuden, saavutettavuuden ja laadun parantaminen palveluketjuja ja –kokonaisuuksia kehittämällä• Matalan kynnyksen ja digitaalisten palveluiden vahvistaminen ja käytön laajentaminen	<p>Elintapaohjauksen palvelutarjotin (1,5 M€)</p> <ul style="list-style-type: none">• Digitaalisen alustan määrittelytyö ja käyttöönotto• Sisältöjen kehittäminen
<p>Mielenterveys- tai päihdehäiriöisiin kohdentuvat toimenpiteet (nuoret ja nuoret aikuiset/aikuiset) (1,0 M€/0,7 M€)</p> <ul style="list-style-type: none">• Mielenterveyspalveluiden kehittäminen ja digitalisointi Terapiat etulinjaan –yhteistyössä• Etsivä sosiaalityö verkossa	
<p>Moninaisen tuen tarpeessa oleviin kohdentuvat toimenpiteet (2,6 M€)</p> <ul style="list-style-type: none">• Ammattilaisten työkalut pitkäaikaissairaille ja paljon palveluita käyttäville• Liikkuva SoTe –tiimi palveluiden parista syrjäytyneille asiakkaille	
<p>Ikääntyneisiin kohdentuvat toimenpiteet (1,0 M€)</p> <ul style="list-style-type: none">• Kotiin vietävien digipalveluiden jalkauttaminen	
<p>Erikseen määriteltyjen digitaalisten toimintamallien käyttöönoton laajentaminen peruspalveluissa (1,2 M€)</p> <ul style="list-style-type: none">• Omaolo-palvelun käytön laajentaminen ja kehitystyö• Sähköisen perhekeskuksen käyttöönotot	
Investointi 1 yhteensä: 11,2 M€ (sis. hankehallinnon)	Investointi 2 yhteensä: 1,6 M€ (sis. hankehallinnon)

Pilarin 4 Investoinnissa 3 edistetään vaikuttavuusperusteisuutta ja tiedolla johtamista ja Investoinnissa 4 kehitetään ja otetaan käyttöön digitaalisia palveluita

Investointi III	Investointi IV
<p>Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotti (2,0 M€)</p> <ul style="list-style-type: none">Kansallinen koordinaatio, toimintamallin määrittely ja toiminnan käynnistäminen	<p>Kansalaisten digitaaliset palvelut (7,6 M€)</p> <p><i>Asiakaspalautteen keruu</i></p> <ul style="list-style-type: none">Hyvinvointialueen asiakaspalautejärjestelmä <p><i>Sähköinen ajanvaraus</i></p> <ul style="list-style-type: none">Sähköisen ajanvarauksen toteutus asiointipalveluihin <p><i>Kansalaisten etäpalvelut</i></p> <ul style="list-style-type: none">Digitaalinen sotekeskus (sis. digiklinikan pilotti) ja digitaalisen palveluvalikoiman yhtenäistäminenKotiin vietävät digipalvelut <p><i>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin digitaaliset ratkaisut</i></p> <ul style="list-style-type: none">Elintapaohjauksen palvelutarjottimen digialusta
<p>Vaikuttavuusperusteisen ohjauksen ja tiedolla johtamisen pilotti (1,4 M€)</p> <ul style="list-style-type: none">Tiedolla johtamisen ratkaisujen kehittäminen hoito- ja palveluvelka-asiakkaiden tunnistamiseksi ja palveluiden laadun ja vaikuttavuuden kehittämiseksiToimintakulttuurin muutoksen tukeminen	<p>Ammattilaisten digitaaliset järjestelmät (4,4 M€)</p> <p><i>Ammattilaisten digitaaliset työvälineet</i></p> <ul style="list-style-type: none">Sähköisen asioinnin tilannekuva, työkalut ja prosessien automatisointiKalenteriperustaiset käynnit tarveperusteiseksi palveluksiTerveys- ja hoitosuunnitelman jatkokehitys
<p>Muut vaikuttavuuden edistämisen toimenpiteet (0,4 M€)</p> <ul style="list-style-type: none">Kirjaamisen kehittäminenRakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen	<p>Uudet digitaaliset innovaatiot (1,7 M€)</p> <ul style="list-style-type: none">Henkilöstön riittävyttä tukeva, ohjelmistoavusteisen työvoimahallinnan järjestelmä
Investointi 3 yhteensä: 4,1 M€ (sis. hankehallinnon)	Investointi 4 yhteensä: 14,3 M€ (sis. hankehallinnon)

Pirkanmaan strategiset kärkiteemat kytketään RRP-rahoituksen kokonaisuuksiin, siten että rahoitus ohjataan kärkiteemoista johdettavien strategisten tavoitteiden saavuttamiseen

Pirkanmaan strategiset kärkiteemat	Kytkeä	RRP-haun pilarit, investoinnit ja työpaketit
1. Tärkeintä ihminen		Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestävän kasvun vauhdittamiseksi
Ansaitsemme asukkaiden ja yhteisöjen luottamuksen	I1	IPS-sijoita ja valmenna kehittämishankkeen laajentaminen
Tavoitteemme on erinomainen asiakaskokemus	I1 I4	11 Edistetään hoitotakuun toteutumista sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa sote:n hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa
Asukkaat ja henkilöstö osallistuvat palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen	I1 I2 I4	Kaikkiin kohderyhmiin kohdentuvat toimenpiteet
Turvallisuus on meidän jokaisen asia	I1 I4	Mielenterveys- tai päihdehäiriöisiin kohdentuvat toimenpiteet
2. Yhdenvertaiset ja vaikuttavat palvelut		Moninaisen tuen tarpeessa oleviin kohdentuvat toimenpiteet
Palvelutoimintamme perustuu tarpeeseen, näyttöön ja tutkittuun tietoon	I1 I3 I4	Ikääntyneisiin kohdentuvat toimenpiteet
Vahvistamme monikanavaisia, moniammatillisia ja integroitua palveluprosesseja	P3 I1 I2 I3 I4	Erikseen määriteltujen digitaalisten toimintamallien käyttöönoton laajentaminen peruspalveluissa
Hyödynnämme monituottajuutta ja monimuotoisuutta palveluissa	P3 I1 I4	12 Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista
Rakennamme asukkaita palvelevan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyön kuntien ja yhteisöjen kanssa	I2	Elintapaohjauksen palvelutarjotin
3. Hyvinvoivat työntekijät		13 Vahvistetaan sote:n kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta
Olemme vahva ja vetovoimainen työyhteisö ja arvostettu hyvinvointialue työntekijöidemme keskuudessa	I3	Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotti
Luomme luottamuksen ilmapiiriin ja valmentavan johtamisen kulttuurin		Vaikuttavuusperusteisen ohjauksen ja tiedolla johtamisen pilotti
Tuemme ja kannustamme henkilöstöämme kehittymään osaajina	I4	Muut vaikuttavuuden edistämisen toimenpiteet
Pidämme huolta henkilökunnan työssä jaksamisesta ja työhyvinvoinnista	I4	14 Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot
4. Yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue		Kansalaisten digitaaliset palvelut
Rakennamme toimivan hyvinvointialueen ja luomme yhdessä hyvinvointialueen toimintakulttuurin ja uuden johtamismallin	I3 I4	Ammattilaisten digitaaliset järjestelmät
Vahvistamme kokeilemisen ja vertaiskehittämisen kulttuuria	I4	Uudet digitaaliset innovaatiot (ohjemistoavusteinen työvoimanhallinta)
Olemme arvostettu yhteistyökumppani, omistaja ja aktiivinen verkostoituja	I3	
Olemme edelläkävijä kansallisen ja kansainvälisen tason kysymyksissä	I3 I4	

PIILARI 3

PIILARI 4

Taustamateriaalia

STM:n jakamat valtionavustukset kestävän kasvun ohjelmassa jakaantuvat kahteen toisiinsa liittyvään osaan

Avustussumma tarkistetaan erikseen vuosien 2024 ja 2025 osalta eduskunnan vahvistettua valtion talousarvion

Vuosina 2022-25 jaetaan yhteensä 310 M€ sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamiseen ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiseen

Toisessa haussa valtionavustuksina jaettavissa on 255,6 miljoonaa euroa.

Mitä on tarjolla?

Valtionavustusta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamiseen ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiseen 2022-2025

- Ensimmäisessä haussa valtionavustuksina jaettiin yhteensä noin 34 miljoonaa euroa vuodelle 2022. **Toisessa haussa valtionavustuksina jaettavissa oleva enimmäismäärä on yhteensä 255,6 miljoonaa euroa.**
- Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää valtionavustuksia yhdelle hankkeelle kullakin hyvinvointialueella.
- Valtionavustusta voidaan lisäksi myöntää yhdelle sosiaalialan osaamiskeskukselle, joka toimii hankehallinnoijana osaamiskeskusten yhteenliittymässä.
- Valtionavustus myönnetään täysimääräisenä hankkeen valtionavustukseen oikeuttaviin kustannuksiin.

Erinomainen mahdollisuus terveyden- ja sosiaalihuollon jonojen purkuun ja kokonaisvaltaiseen kehittämiseen

Mihin tarkoitukseen?

Tarkoituksena purkaa palveluvelkaa, edistää ja nopeuttaa palveluiden saatavuutta sekä edistää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteutumista

- Pilarin 4 toimenpiteillä edistetään perustason hoitotakuun toteutumista, kavennetaan eriarvoisuutta, panostetaan ongelmien nykyistä varhaisempaan tunnistamiseen ja vaikuttavampaan ennaltaehkäisyyn sekä vahvistetaan palveluiden laatua ja kustannusvaikuttavuutta.
- Pilarin 3 toimenpiteillä vahvistetaan mielenterveyttä ja työkykyä levittämällä vaikuttavia keinoja ja menetelmiä työpaikkojen ja työterveyshuoltojen käyttöön, ikä ja työpaikka huomioiden.
- Lähtökohtana covid-19-pandemian aiheuttama sote-palveluvelka ja sen purkaminen sekä sote-uudistuksen tavoitteiden toteuttaminen, kuten hoitoon pääsyn nopeuttaminen.

Avustuksia haetaan mm. hoitotakuun toteuttamiseen, ennaltaehkäisyyn vahvistamiseen, vaikuttavuuden parantamiseen ja digitaalisten ratkaisuiden käyttöönottoon

Millä perusteella?

Avustuksien avulla pyritään saatavuuden, yhdenvertaisuuden, ongelmien varhaisen tunnistamisen ja ennaltaehkäisyyn parantamiseen sekä kustannusvaikuttavuuden lisäämiseen

- Pilarin 4 päätavoitteena on purkaa covid-19-pandemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa, nopeuttaa hoitoon ja palveluihin pääsyä pysyvästi koko maassa ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja sekä edistää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteutumista.
- Pilarin 3 tavoitteena on rakentaa sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista koostuva työkyvyn tuen palveluiden kokonaisuus, joka vastaa työttömien palvelutarpeita, lisää palveluiden saatavuutta sekä parantaa palveluiden vaikuttavuutta.
- Väestön tulisi saada tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelut yhdenvertaisesti, helposti ja kynnyksettömästi sekä monikanavaisesti.

Perusteellisesti valmistellulla hankkeella on hyvät mahdollisuudet kauaskantoisiin tuloksiin

Keskeiset löydökset hoito- ja palveluvelka-analyysistä

Pirkanmaalla koronapandemian aiheuttama hoito- ja palveluvelka keskittyy erityisesti mielenterveys- ja sosiaalipalveluihin

Yhteenvedo: kaikki asiakasryhmät

Painopisteryhmät

- Pirkanmaalla **erityisesti lasten ja nuorten psykososiaalinen hyvinvointi on kärsinyt koronapandemiasta**, mikä näkyy niin mielenterveys- ja päihdepalveluissa, psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa kuin sosiaalipalveluissakin
 - Taustalla erityisesti perheiden haasteet, joita pandemia on kärjistänyt entuudestaan, sekä etäkoulu ja -opiskelu, jotka ovat vieneet lapset ja nuoret kauemmas sosiaalisesta viiteryhmästään kriittisessä kasvun ja kehityksen vaiheessa
 - Erityisesti ovat kärsineet ne lapset ja nuoret, jotka ovat olleet psykososiaalisesti heikossa tai haavoittuvassa asemassa jo ennen pandemiaa
- Perustason **mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä psykiatrian saatavuus on heikentynyt** entisestään Pirkanmaalla
- **Sosiaalihuollossa** asiakkaiden pärjäämistä ja kykyä hyödyntää palveluita on haastanut fyysisten ihmiskohtaamisten rajoittuminen, kun ongelmat ovat päässeet kehittymään ilman interventiota – **odotettavissa merkittävän ”piilevän kysynnän” purkautumista tulevaisuudessa**
- Hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimien (mm. sosiaalinen kanssakäyminen ja liikunta) väheneminen eristysaikoina on **heikentänyt ikääntyneiden toimintakykyä** sekä **lisännyt pitkäaikaissairauksien puhkeamisen riskiä**

Muut asiakasryhmät

- Perusterveydenhuollon vastaanotto toiminnan **resurssipulaa on haastanut entisestään poikkeukselliset koronatoimet ja henkilöstön sairastelu**
 - Kuitenkaan Pirkanmaalla perusterveydenhuollon **vastaanotto toimintaa ei laajamittaisesti ajettu alas**, ja esimerkiksi suun terveydenhuollossa muuhun maahan verrattuna poikkeuksellisesti toimintaa ylläpidettiin jopa keväällä '20 osassa alueen kuntia
- Perusterveydenhuollon **vastaanottopalveluiden ja suun terveydenhuollon käyntejä on kuitenkin jäänyt väliin**, kun asiakkaat ovat infektiosta, infektiopelosta tai muusta syystä koronan varjolla jättäneet tulematta
- Kuntoutusasiakkaita on haastanut erityisesti **ryhmätoimintojen alasajot ja eristäytymisen aiheuttama toimintakyvyn mahdollinen heikkeneminen**
- Kansallisella tasolla **erikoissairaanhoidoa ajettiin väliaikaisesti alas korona-aikana samalla, kun asiakkaat hakeutuivat vähemmän hoitoon**; kuitenkin hoitojonoina näkyvää velkaa on pystytty purkamaan jo pandemian aikana

Keskeiset kehityskohteet

- Hoito- ja palveluvelan purkamisen ja toiminnan kehittämisen kannalta kriittisenä nähdään **etä- ja digipalveluiden jatkokehittäminen ja kohdentaminen niille, jotka siitä hyötyvät**, jotta **fyysiset resurssit voidaan kohdentaa em. ryhmille, jotka kriittisimmin niitä tarvitsevat**
- **Ennaltaehkäisevien ja matalan kynnyksen toimintamallien vahvistaminen läpi sote-palveluiden** kriittistä; erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien asukkaiden tunnistamisen menetelmiä parannettava, jotta heidät voidaan tavoittaa varhaisessa vaiheessa ennen tilanteiden komplisoitumista
- **Moniammatillinen yhteistyö ja aidosti itegroitu sote-keskustoimintamalli** tarvitaan turvaamaan asiakkaan moninaisten tarpeiden kohtaamisen tarkoituksenmukaisesti kokonaisuutena ja resursseja säästäten

Keskeiset löydökset hoito- ja palveluvelka-analyysistä

Kaikissa kolmessa painopisteryhmässä tunnistettiin merkittäviä vaikutuksia asiakasryhmien vointiin ja palvelutarpeeseen pandemia-aikana

Yhteenveto: painopisteryhmät

Mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä psykiatria

- **Lasten ja nuorten psyykinen hyvinvointi heikentynyt** koronan myötä ja psykososiaaliset ongelmat ovat aiempaa haastavampia samalla, kun mielenterveyspalveluiden **saatavuus on heikentynyt ja hoitoon hakeuduttu vähemmän**. Oireilu voi pahentua pitkällä aikavälillä ja **kasvattaa entisestään perustason mielenterveyspalveluiden kysyntää**
 - Väilliset vaikutukset pitkällä aikavälillä nuorisopsykiatrian kysyntänä, jos ongelmia ei kyetä ennaltaehkäisemään ajoissa
- Myös työikäisten ja ikääntyneiden arjen muutokset ovat **lisänneet heidän psyykkistä oireiluaan**, minkä lisäksi muutokset palvelutuotannossa (esim. etävastaanotot) ovat haastaneet hoitoa. Odotettavissa voi olla pitkällä aikavälillä **perus- ja erikoistason mielenterveyspalveluiden kysynnän kasvu**
- Vaikka alkoholin kulutuksen uskotaan pandemia-aikana vähentyneet, on **riskikäyttäjien päihteiden kulutus lisääntynyt eristäytymisen seurauksena**. Päihdepalvelujen kysynnässä ei ole toistaiseksi havaittu pandemiaan liittyvää kasvua, mutta **tulevaisuudessa uskotaan ilmenevän ”piilevää kysyntää”**, kun ongelmat nousevat tietoisuuteen ja päihdeongelmaiset saavuttavat palveluiden piiriin

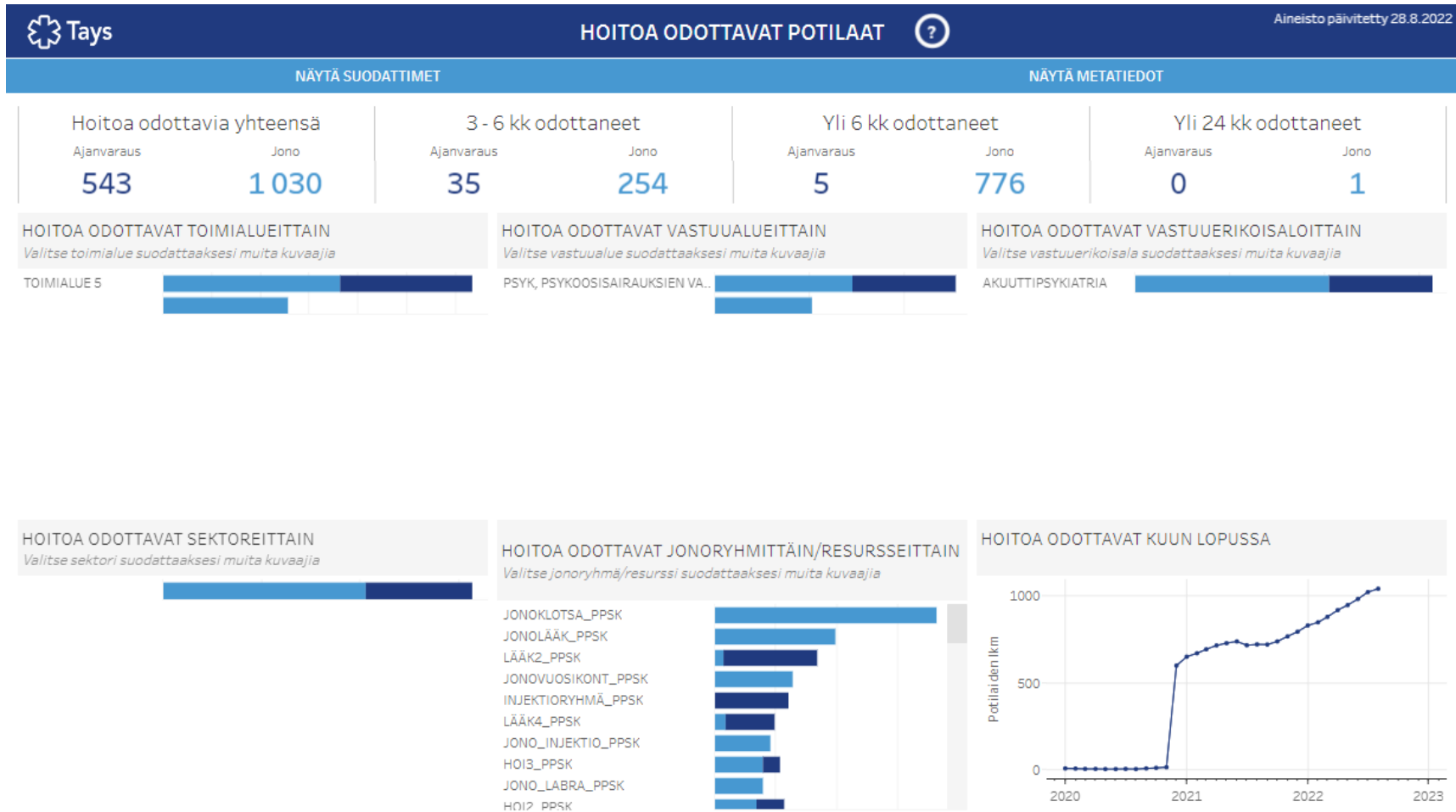
Sosiaalipalvelut

- Pandemia-aika on **kärjistänyt jo entuudestaan heikossa asemassa olevien perheiden sosiaalisia haasteita**, mikä on vauhdittanut **lastensuojelun tarpeen kasvua**, ja millä uskotaan olevan kerrannaisvaikutuksia myös muiden sosiaali- ja mielenterveyspalveluiden kysyntään tulevaisuudessa
- **Nuorten palvelutarpeen proaktiivinen arviointi on heikentynyt** samalla, kun nuorten sosiaaliset ongelmat ovat kärjistyneet pandemia-aikana; seurauksena voi olla **tilanteiden komplisoituminen tulevaisuudessa** ja raskaiden sote-palveluiden, kuten lastensuojelun, **palvelutarpeen kasvu**
- Ikääntyneiden fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn heikkenemisen sekä syrjäytyneisyyden ja yksinäisyyden kasvun seurauksena **kotihoidon asiakkaat ovat aiempaa huonokuntoisempia**, mikä voi **tulevaisuudessa johtaa palvelutarpeen kasvuun** mm. ympärivuorokautisessa palveluasumisessa sekä kuntouttavissa palveluissa
- Myös vammaisten henkilöiden psyykinen ja fyysinen kunto heikkeni pandemian aikana samalla, kun yhteisöllisten ja kuntouttavien palveluiden saatavuus kärsi; Pirkanmaan asiantuntijoiden **näkemykset vammaispalveluiden velasta kuitenkin vaihtelevat**, eikä sitä vielä ole todennettu

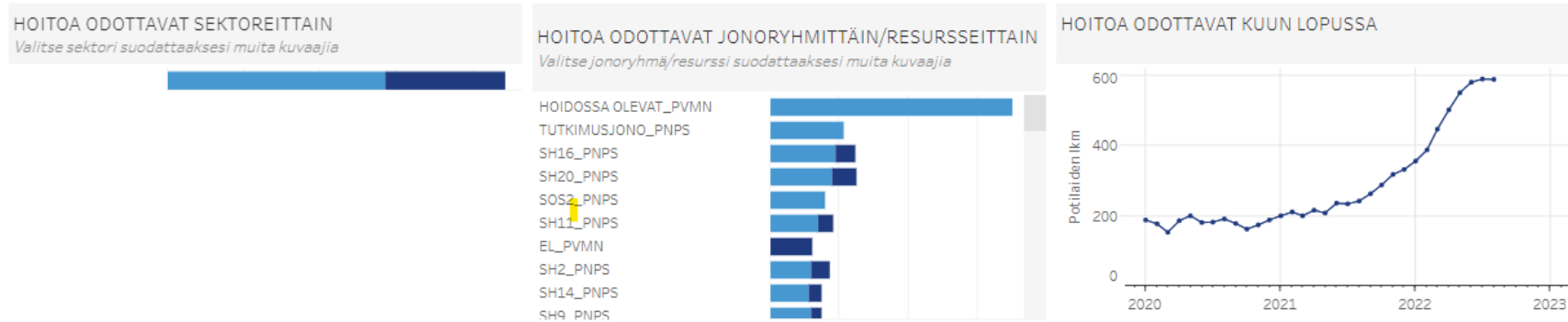
Monipalvelu-asiakkaat ja pitkäaikaissairaat

- Toimintaa joudutti siirtämään ja toteuttamaan kevyimmissä mahdollisissa kanavissa, ihmiset ovat jättäneet tulematta, ja kontrollikäyntejä on jäänyt osittain välistä, minkä seurauksena **potilaiden hoitotasapaino on heikentynyt ja heidän tilanteidensa komplisoitumisen riski kasvanut**
- Pitkäaikaissairauksien ennaltaehkäisevät toimet vähentyneet, mikä voi **kasvattaa paljon palveluita tarvitsevien potilaiden määrää** tulevaisuudessa
- Hoitoon ja palveluiden piiriin on hakeuduttu vähemmän koronan aikana, ja **pitkäaikaissairauksien diagnostiikka on vähentynyt**, mikä voi ennustaa **vakavien tautien diagnoosien määrän kasvua tulevaisuudessa**

Hoitoa odottavat potilaat – Akuuttipsykiatria

Hoitoa odottavat potilaat – Nuorisopsykiatria

Hankkeen kokonaistavoite on rakentaa hyvinvointialuepohjaista digitaalista palvelutuotantoa parantaen palveluiden oikea-aikaisuutta, saatavuutta, jatkuvuutta, laatua ja vaikuttavuutta

Osakokonaisuus

Pilari 3

2

- Mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden henkilöiden ja mielenterveyskuntoutujien työmarkkinoille pääsyn, paluun ja siellä pysymisen vahvistaminen
- Mielenterveyden ja työkyvyn vahvistaminen työelämässä

Investointi

Pilari 4

I

- Tulevaan 7 vuorokauden hoitotakuuseen vastaaminen
- Koronasta aiheutuneen hoito-, kuntoutus- ja palveluvelan purkaminen erityisesti 1. vaiheen analyysissä tunnistetuissa haavoittuvassa asemassa olevissa asiakasryhmissä
- 1. vaiheen analyysissä tunnistettujen haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien palveluiden saatavuuden parantaminen
- Hoidon ja palveluiden jatkuvuuden edistäminen

II

- Ongelmien varhaisen tunnistamisen ja ennaltaehkäisevien palveluiden vahvistaminen
- Monialaisen hyvinvointiyhteistyön lisääminen erityisesti hyvinvointialueen ja kuntien välillä

III

- Vaikuttavuuden kehittämisen kansallisen koordinaation johtaminen
- Hoidon ja palvelun laadun sekä vaikuttavuuden parantaminen tiedolla johtamisen tukemana
- Tiedontuotannon yhdenmukaistaminen ja laadun parantaminen kirjaamiskäytäntöjä kehittämällä

IV

- Digitaalisten palveluiden integrointi yhtenäiseksi ja selkeäksi kokonaisuudeksi
- Digitaalisten palveluiden saatavuuden parantaminen
- Digitaalisten palveluiden käytön osuuden kasvattaminen
- Johtamisen tukeminen digitaalisten ratkaisujen ja automatisoinnin avulla